HE 2/2024

Eduskunnan sosiaali- ja terveysvaliokunta
Asiantuntijakuuleminen 12.3.2024
Kirsi Varhila, hyvinvointialuejohtaja
Satakunnan hyvinvointialue

HE 2/2024 - KESKEISET HUOMIOT

- Muutos muuttaisi VM:n tarkkailijasta aktiiviseksi toimijaksi, jolla olisi laissa annettu selvä ohjaustehtävä, ja siten se *de facto ja de jure* kaventaisi hyvinvointialueiden itsehallintoa.
- Muutoksen myötä julkisen talouden *finanssipoliittiset tavoitteet* nousisivat hyvin keskeiseen asemaan hyvinvointialueiden tavoiteasetannassa.

Johtopäätöksenä:

- Muutokset vaatisivat ehdottomasti laajemman parlamentaarisen keskustelun ja perustuslakivaliokunnan kannanoton niiden ja muiden hyvinvointialueiden ohjaukseen ja rahoitukseen kaavailtujen muutosten kokonaisvaikutuksesta perustuslaillisesta näkökulmasta tarkasteltuna.
- Hyvinvointialueille laissa säädetty järjestämistehtävä tulisi tuoda talouden näkökulman edelle keskeiseksi lähtökohdaksi hyvinvointialueille annettavien strategisten tavoitteiden asettamisessa.
    - Perusoikeuksien lähtökohdista tarkasteltuna talousnäkökulman pitäisi olla alisteinen suhteessa riittävien sosiaali- ja terveyspalveluiden turvaamiseen, joka on perustuslain 19§:n 3 mom. mukaan julkisen vallan ensisijainen tehtävä.

HE 2/2024 – NÄKÖKOHTIA TULEVAAN

- Hyvinvointialueuudistuksen tueksi tarvitaan jatkossa selkeää ja vahvaa valtion ohjausta.
  - Hyvinvointialueiden valtionrahoitus on vuonna 2024 noin 25 miljardia. Summa on lähes 30 prosenttia valtion budjetista.

- Hyvinvointialueiden toiminnan ja talouden ohjauksen ja niiden järjestämistehtävää koskevien vaatimusten välillä vallitsee tällä hetkellä voimakas ristiriita.
  - Ei ole tarkoituksenmukaista pitää hajautettuna hyvinvointialueiden ohjauksen ja arvioinnin voimavaroja nykyisellä tavalla eri ministeriöiden kesken.

- Pidän perusteltuna, että valtio perustaisi ministeriöihin nähden keskitetyn hyvinvointialueiden **ohjausyksikön**, jonne yhdistetään (siirretään) asiantuntijat asianomaisista ministeriöistä ja THL:stä.
  - Vahvan ja yhdensuuntaisen ohjausrakenteen suunnittelu ja siihen liittyvien perustuslaillisten näkökohtien arvioiminen tulisi aloittaa heti.

Kiitos!